

NAROZENÍ MOJŽÍŠE

I. ČTENÍ Z BIBLE

Exodus 1–2 (1,8–2,10)

II. ČTENÍ Z BIBLE

Skutky 7,17–22

¹⁷ Když už byl blízko čas, kdy Bůh chtěl splnit to, co Abrahamovi slíbil, počet našeho lidu v Egyptě velmi vzrostl. ¹⁸ Ale tu nastoupil v Egyptě jiný král, který už o Josefovi nic nevěděl. ¹⁹ Ten jednal s naším národem nepřátelsky a přinutil naše praotce, aby odkládali děti, které se jim narodí, a nenechávali je naživu. ²⁰ V té době se narodil Mojžíš, kterého si Bůh vyvolil. Po tři měsíce o něj pečovali doma. ²¹ a když ho museli odložit, ujala se ho faraónova dcera a starala se o něj jako o svého syna. ²² Byl vychován ve vši egyptské moudrosti a byl mocný v slovech i činech.

KÁZÁNÍ

NAROZENÍ MOJŽÍŠE

Začínáme dnes novou kapitolu starozákonních příběhů: po praotcích, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, Josefovi a jeho bratrech, přichází postava dalšího velkého Božího svědka, Mojžíše, a příběh vyvedení Izraelců z Egypta a jejich putování do zaslíbené země. Chci dnes připomenout několik věcí z překrásného příběhu o Mojžíšově narození.

1. Jde o děti

Boží lid v Egyptě se dostal do těžké situace. Staré zásluhy jsou zapomenuty a jinakost Izraele provokuje a popuzí. Faraó nesnáší, když je někdo jiný, zejména jiný v tom, že slouží ještě někomu jinému než jemu. Považuje se za boha a Egyptané tomu věří – ale Izraelci ne. Ctí jakéhosi jiného Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova.

A tak je potřeba je zlikvidovat. Má je zničit tvrdá otročina a dřina spojená se surovostí, křivdou, bytím. A když to vše nepomůže, dojde na děti. Napřed skrytý pokus pomocí porodních bab, když ani to nezabere, přijde rozkaz k likvidaci. Boží lid má ztratit své děti, má přijít o své děti. Faraó dobře věděl, kde zaútočit.

Dodnes jde v Božím lidu o jeho děti, které jsou v ohrožení. Boží lid jistě nemá růst jenom přirozenou reprodukcí a Bůh otevírá i srdce dospělých, přesto je ale zápas o děti jedním z největších zápasů církve po celé generace až dodnes.

Co mohli Izraelci dělat? Otroci, bezmocní, podrobení, zubožení. Nemohli se bouřit, nemohli demonstrovat, nemohli protestovat, nemohli stávkovat. Nebo přesto se nevzdali. V epištole Židům o nich apoštol říká: Oni proti tomu postavili svou víru. Tu jim nikdo nemohl vzít ani přes jejich ujařmení a zotročení. A proti víře v Hospodina je bezmocný i božský faraó.

Víra nedovolí porodním bábám zabít malé chlapce a vloží jim do úst chytrou výmluvu, kterou není možné zpochybnit. Víra nedovolí Mojžíšově mamince zabít malého chlapečka a vnukne jí nápad s ošátkou.

I naši největší zbraní v zápase o naše děti je víra. Když ztrácíme své děti, není za tím naše vlastní nedověra a malověrnost? Naše děti nemohou zdědit naši víru, musí ji sami přijmout a probouvat se k ní, ale naše silná a pevná víra jim může být světlem a posilou. Nesme sami věrně svoji víru a zasévejme ji i do srdcí našich dětí v důvěře, že dobrá setba, která byla zasetá, přinese své ovoce – i když třeba zatím nevidíme nic.

V zápase o děti mají své místo i prarodiče. Svoji modlitbou a svým svěděním. Je důležité říct vnukům a vnučkám, co pro ně znamená víra, sbor, co pro ně znamená Ježíš. Vnuci a vnučky mnohokrát naslouchají víc, než se zdá. Znímá řádku lidí, pro které bylo takové svědectví prarodičů nesmírně důležité na jejich cestě k víře.

V zápase o děti nejde jen o naše tělesné děti. Jde také o děti víry. Jde o nové lidi ve sboru, kteří se stanou Božími dětmi a Ježíšovými učedníky, kristovci.

I to je nesmírně důležitý zápas. Jde o to, abychom byli rodinou víry, která takové děti chce, která je vítá, která se za jejich narození modlí, která pro jejich narození pracuje. Abychom byli společenstvím, kde jde o Ježíše – a přitom byli otevření, uměli lidi pozvat. Sbor, který takový zápas vzdá, který nedělá nic pro to, aby měl nové duchovní děti, nutně míří k vymření. My přece chceme být živou rodinou víry.

2. Bůh se směje faraónovi

Faraó se považoval za boha. A Hospodin se směje, protože tohoto údajného boha a pána světa nakonec zvládne pár žen. Jsou tu dvě porodní báby, které se ho pranic nebojí a neposlouchají ho a zůstávají věrné Hospodinu. Vědí, že více se sluší poslouchat Boha než lidi – i kdyby si na boha hráli nebo se za něho vydávali.

Je tu maminka Jókebed se svojí z víry vyrůstající vynalézavou láskou, která ho také obelstí a převez. Udělá Mojžíšovi záchrannou archu (v hebrejštině je pro jeho ošátku použito stejné slovo jako pro Noemovu archu).

A je tu faraónova dcera, která hatí plány vlastního krutého otce. Faraó chtěl, aby božská řeka Nil ničila a zabíjela. Místo toho Nil Mojžíše zachrání. A faraó na svém dvoře vychovává toho, kterého chtěl nejenom zničit, a který se stane Božím nástrojem při faraónově zkáze a záhubě.

Faraó se rozhodl Izraelce zničit. Snaží se ze všech sil, ale Boží lid roste a sílí. Má děti a neztrácí svoji víru. Bůh se faraónovi směje, protože čím více se snaží, tím více Boží lid roste. V dějinách církve se to znovu a znovu opakuje: pronásledování působí, že církev roste – tam, kde je víra a věrnost. Na řadě míst, kde jsou dnes křesťané pronásledováni, jich přibývá.

Příběh o Mojžíšově narození je velikým svěděctvím o moci našeho Boha, o tom, že na něj neplatí figle a triky bezbožných mocných. Hospodin se jen směje a obrací jejich úmysly vníveč (Ž 2). Co pracně vymysleli, nechá pracovat proti nim samým.

Co farao zaseje, to také sklidí: Nil, který má zabíjet, se sám promění v krev. Těm, kteří chtějí vraždit malé izraelské chlapce, umírají jejich vlastní prvorození.

3. Jen kdo cítí okovy, touží po svobodě

Proč to muselo dojít až tak daleko? Proč Bůh nezasáhl dříve? Proč museli Izraelci projít tak těžkou zkušeností otroctví?

Jákob a jeho rodina přišli do Egypta v době hladu a usadili se tam. Byla to země krásná a úrodná, ale také plná modloslužby. Byla to země, která spoléhala na požehnání „zdola“ – zavlažovala ji řeka Nil. Pravidelně se rozlévala a přinášela vláhu. Proto byl Nil tak uctíván jako božský.

V zaslíbené zemi bylo potřeba spoléhat na požehnání „shůry“: vláhu přinášel déšť, ale bylo v tom více. Zaslíbená země i touto vnější závislostí na dešti, připomínala, odkud, či lépe od koho, přichází požehnání. Připomínala, že život a jeho dary dává člověku Hospodin. A učila spoléhání na Boha.

V bohatém Egyptě byli Izraelci neustále v pokušení, že na to zapomenou, že zapomenou na Hospodina a začnou sloužit bůžkům a modlám, že si osvojí „egyptský“ styl života, života v hříchu: protože to bude život bez spoléhání na Pána Boha. A to je kořen a podstata hříchu. Přestat spoléhat na Boha, přestat mu důvěřovat. Izraelci byli ve velikém nebezpečí.

Naštěstí se svým egyptským okolím nikdy docela nesplynuli. Zachovali si svoji víru a jinakost životního stylu, jak bychom řekli dnes. Jejich jinakost vyvolala nepřátelskou reakci a přinesla zotročení.

Ale nebyl v tom kus Božího vedení? Ukázat Izraelcům, jak vypadá odvrácená tvář Egypta? Protože Egypt má i svou odvrácenou tvář. Hřích má svou odvrácenou tvář. Také má spoustu lákadel pro oči, srdce i duši, také slibuje „požehnání“ bez nutnosti pořád se obracet vzhůru k Bohu, podobně jako Egypt. Ale jeho odvrácenou tvář je otroctví, do kterého se člověk dostává a které ohrožuje jeho život.

Proč tedy Bůh nezasáhl hned? Proč nechal svůj lid projít zkušeností nesvobody a otroctví. Myslím, že odpověď může být právě zde. Bůh mlčí, aby se Egypt Izraelcům dostatečně zošklivil a zhořkl jim. Bůh nezasahuje, aby dostatečně poznali, co je Egypt vlastně zač. Bůh pro ně připravuje vysvobození: ale skutečné vysvobození prožije jenom ten, kdo cítil okovy nesvobody a otroctví. Kdo se v Egyptě cítil spokojený, nebyl připravený na Boží zásah, na Boží čin vysvobození.

Vlastně je to velmi podobné jako s jinými svázanostmi a závislostmi: Dokud člověk nepozná, jak ho to zotročuje (a k tomu musí často padnout až na dno), nebude opravdu toužit po svobodě a není na ni připraven.

Izraelci si museli uvědomit a museli pocítit, jak Egypt zotročuje, aby byli připraveni na přijetí Božího vysvobození. Stejně je to dodnes. Jen tam, kde člověk pocítí hloubku zotročení hříchem, jen tam může začít toužit po svobodě. Jen tam, kde se mu zoškliví a zhořkne mu hříchem, jen tam je připraven s vděčností a díkem přijmout Boží zásah, Boží čin vysvobození. Ten Bůh dokonal v Kristově kříži.

Zhořkl nám náš hřích? Toužíme po svobodě? Přijímáme Boží vysvobození připravené v Kristu pro každého z nás? Jsme ale připraveni vyjít z Egypta?

4. Mojžíš musí projít školou pokory a víry

Bůh má svůj čas a způsob, jak zasáhnout a vysvobodit. A Mojžíš se musí učit naslouchat Bohu a nechat se jím vést. Mojžíše charakterizuje vášnivý zápal pro spravedlnost – zastává se ukrivděného bratra, když ho dozorce bije (a skončí to vraždou), zastává se pastýřek u studny v Midjánu (tentokrát to skončí svatbou).

Přitom je ale velmi impulzivní a chtěl by věci řešit po svém. Když zabije dozorce, musí utéct z Egypta. Ztrácí všechny výsady dvora, čeká ho mnohem těžší život. Ale je to Boží škola, ve které se učí, aby jeho jednání určovala víra (viz Žd 11,25-27), citlivá na Boží chvíli a Boží způsob, jak věci řešit. Teprve, když doroste ve víře, je připraven na velký úkol, který mu Bůh chce svěřit.

Jaká je naše víra? Je citlivá na Boží čas a Boží způsob? Nebo ve své malověrnosti a nedověrnosti spoléháme na vlastní strategie a způsoby řešení. Bůh může svěřit své úkoly jen těm, kdo dorostli ve víře, kdo prošli školou pokory.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Pane náš, prosíme tě za naše děti. Posilni naši víru, ať o ně dovedeme ve víře zápasit. Děkujeme ti, že jsi Bůh, který se směje všem bezbožným a maří jejich plány. Děkujeme ti za vysvobození z otroctví hříchu, které jsi nám všem vybojoval a nabízíš nám je. Chceme je přijmout a vykročit do svobody s tebou. Veď nás svojí školou pokory a víry, ať jsme připraveni pro úkoly, které pro nás máš. Amen.

Michal Šourek, 29. 1. 2023